СЕРІЯ "Державне управління економікою"

УДК 351:336

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-2\(8\)-377-388](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-2(8)-377-388)

Свірко Світлана Володимирівна, доктор економічних наук, здобувач кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування, Державний університет «Житомирська політехніка», 10000, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103, тел.: (0412) 24-14-22, e-mail: sv3@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-9157-4672>

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. В статті здійснено початкову концептуалізацію державного управління бюджетною безпекою. На підставі проведеного аналізу існуючих підходів до формування понять “державне управління”, “державне управління економічною безпекою”, з урахування авторського трактування “бюджетної безпеки” як стану фінансової захищеності сектору загального державного управління, що характеризується платоспроможністю та фінансовою стійкістю держави, як економічного суб’єкту, що надає можливість інституціональним одиницям вказаного сектору реалізовувати повноваження на виконання функцій держави максимально результативно та ефективно в умовах мінливого середовища, зовнішніх та внутрішніх загроз, запропоновано визначення поняття “державне управління бюджетною безпекою” як окремого напрямку державного управління державною безпекою, в межах якого через сукупність органів державної влади та інших суб’єктів, діяльність яких повністю або частково спрямована на досягнення, підтримку, розвиток та захист бюджетної безпеки країни, здійснюється цілеспрямований керуючий вплив держави за для забезпечення функціонування та розвитку всіх її функціональних сфер. Авторський підхід дозволяє коректно трактувати власне поняття “державного управління бюджетною безпекою” як в межах науки про державне управління, так і державну безпеку в цілому та економічну, фінансову, бюджетну безпеку зокрема, а також акцентування на виключній ланцюгово-забезпечувальній ролі бюджетної безпеки серед інших видів державної безпеки. На формування функціонального апарату державного управління бюджетною безпекою запропоновано розподіл функцій на загальні (базові та специфічні) та спеціальні,

при цьому у складі базових виокремити загальноприйняті функції управління загалом (планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль), а в межах специфічних виділити наступні: інституційну, моніторингу, прогностичну, захисну, превентивну, регулюючу, профілактичну, діяльнісну, науково-пізнавальну. Реалізація на практиці запропонованого функціонального апарату дозволить надати чіткого прикладного векторного спрямування майбутнім механізмам державного управління бюджетною безпекою.

Ключові слова: бюджетна безпека, державне управління бюджетною безпекою, функції державного управління бюджетною безпекою

Svirko Svitlana Volodymyrivna, Doctor of Economics, candidate of the Department of Economic Security, Public Administration and Administration, State University "Zhytomyr Polytechnic", 10000, Zhytomyr, st. Chudnivska, 103, tel .: (0412) 24-14-22, e-mail: svs3@ukr.net, [https // orcid.org / 0000-0001-9157-4672](https://orcid.org/0000-0001-9157-4672)

CONCEPTUALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF BUDGET SECURITY

Abstract. The article conceptualizes the initial conceptualization of public administration of budget security. Based on the analysis of existing approaches to the formation of the concepts of "public administration", "public economic management", taking into account the author's interpretation of "budget security" as a state of financial security of the general government sector, characterized by solvency and financial stability of the state as an economic entity. In order to enable the institutional units of this sector to exercise their powers to perform state functions as effectively and efficiently as possible in a changing environment, external and internal threats, it is proposed to define the concept of "public budget security management" as a separate area of public security management. a set of public authorities and other entities whose activities are fully or partially aimed at achieving, maintaining, developing and protecting the budget security of the country, is a purposeful management influence of the state to ensure the function and development of all its functional areas. The author's approach allows to correctly interpret the concept of "public administration of budget security" both within the science of public administration and public security in general and economic, financial, budgetary security in particular, as well as emphasizing the exclusive chain-supporting role of fiscal security among other types state security. For the formation of the functional apparatus of state budget security management, the division of functions into general (basic and specific) and special is proposed, with the basic functions of general management (planning, decision-making, motivation, organization, communication, control), and within specific highlight the following:

institutional, monitoring, prognostic, protective, preventive, regulatory, preventive, activity, scientific and cognitive. Implementation in practice of the proposed functional apparatus will provide a clear applied vector direction for future mechanisms of public administration of budgetary security.

Keywords: budgetary security, public administration of budgetary security, functions of public administration of budgetary security

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку суспільства, обрання Україною вектору на євроінтеграцію, складна політико-економічна ситуація в країні потребує пошуків нових механізмів державного управління в цілому та управління державною безпекою зокрема. Вагомим, і подекуди, визначальним напрямом останнього виступає державне управління бюджетною безпекою. Втім, попри визначальну забезпечувальну роль бюджетної безпеки по відношенню до всієї сукупності інших видів та підвидів державної безпеки, питання державного управління бюджетної безпеки залишаються абсолютно не дослідженими. Такий стан речей слід визнати вкрай неприйнятним, оскільки ігнорування проблем бюджетної безпеки сьогодні поставить у майбутньому під загрозу існування країни загалом. Розбудова реальних дієвих механізмів, процедур та правил не можливе без науково-обґрунтованого базису, який перед усім полягає в термінологічній ідентифікації власне поняття “державне управління бюджетною безпекою”, визначені його функцій та завдань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання державного управління у різні часи розглядали такі вчені як: В. Авер'янов, Г. Атаманчук, В. Князєв, В. Бакуменко, В. Луговий, Ю. Сурмін, О. Оболенський, Н. Нижник, Н. Виноградова та інші. Проблематику теорії та практики економічної безпеки опановували вчені: В.Горбулін, О.Власюк, А.Качинський, Г.Ситник, А.Семенченко, Я.Жаліло, А.Сухоруков, О.Шнипко, В.Мунтіян, В.Шлемко, В.Кириленко, З.Варналій, Г.Пастернак-Таранушенко, В.Сенчагов, М.Коваленко, О.Користін, В.Нижник, Н.Абелгузин, В.Богомоллов, Я.Чернятевич. Опрацювання питань державного управління економічною безпекою присвячені праці З. Гбур, С.Завгородньої, Т.Іванової, Н.Ткачової, П.Дмитрука, В.Котковського, А.Плакіди. Напрямок науки про державне управління бюджетною безпекою був представлений поодинокими працями: А.Кулінської, Т.Луцик-Дубової, Н.Залізко, Т.Яковенко.

Попри значні здобутки у сфері державного управління економічною безпекою та певні здобутки в сфері державного управління фінансовою безпекою, питання державного управління бюджетною безпекою залишилась вкрай не розвинутими. Зазначене потребує проведення системного наукового дослідження в сфері державного управління бюджетною безпекою, яке пропонується розпочати з його концептуалізації.

Мета статті – опрацювати зміст поняття “державне управління бюджетною безпекою” та визначити функції та завдання державного управління бюджетною безпекою.

Виклад основного матеріалу. Понятійний апарату будь-якої науки є основою його надбудови теоретично-прикладного характеру; саме науково-обґрунтований тезаурус дозволяє сформулювати чітке бачення предмету, об’єктів, суб’єктів, місця, ролі, чинників, сфер впливу та орієнтирів подальшого розвитку в межах будь-якого спрямування дослідження.

Фрагментарні дослідження в сфері державного управління бюджетною безпекою не надали результатів у вигляді такого тезауруса, а тому пропонується розпочати його формування з поняття “державне управління бюджетною безпекою”, яке на сьогодні загалом відсутнє. Розпочнемо його з визначення власне поняття “державне управління”, яке на сьогодні вчені трактують досить різнобарвно:

- «виконавчо-розпорядча діяльність органів державної виконавчої влади, котра виявляється у безпосередньому повсякденному і оперативному впливові на різноманітні суспільні відносини у країні» [1, с.213];
- «практичний, організуючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її впорядкування, збереження або перетворення, який спирається на її владну силу» [2, с.38];
- «особливий та самостійний різновид діяльності держави, що здійснює окрема система спеціальних державних органів – органів виконавчої влади» [3, с.6];
- «специфічна діяльність держави, що дістає вияв у функціонуванні її органів, які безперервно, плановірно, владно і в рамках правових установлень впливають на суспільну систему з метою її вдосконалення відповідно до державних інтересів» [4, с.16];
- «діяльність всіх державних органів з врегулювання суспільних відносин, організацію всіх сторін життя суспільства» [5, с.483];
- «самостійного виду державної діяльності, що має підзаконний, виконавчо-розпорядчий характер органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій та завдань держави у процесі регулювання економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами» [6, с.162-163];
- «внутрішньо-організаційну діяльність державних органів, спрямовану на регулювання суспільних відносин у різних сферах державної політики з метою задоволення соціально-економічних, політичних та інших інтересів» [7, с.12];
- «виконавча діяльність держави, що здійснюється органами державного управління чи виконавчим апаратом.основною ціллю державного

управління є забезпечення і реалізація норм законів» [8, с.8];

- «виконавча і розпорядча діяльність органів державної влади [9, с.5];
- владна організуюча діяльність виконавчо-розпорядчих органів державного управління» [10, с.19];
- «способом реалізації державною владою розпорядчо-дозвільних функцій, спрямованих на виконання законів, інших нормативно-правових актів та політичних рішень» [11, с.19];
- «самостійний вид державної діяльності, що має організуючий, виконавчо-розпорядчий, підзаконний характер, особливої групи державних органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій та завдань держави в процесі повсякденного і безпосереднього керівництва економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом» [12, с.261];
- «видом діяльності держави, здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод» [13];
- «ключовий вид соціального управління, який полягає у здійсненні державою, її органами владно-організаційного впливу на суспільні відносини і процеси в економічній, соціально-культурній та адміністративно-політичних сферах» [14, с.203];
- «спосіб функціонування і реалізації державної влади з метою становлення й розвитку держави» [15, с.23];
- «вид соціального управління, а саме – організуючого впливу з боку носіїв державно-владних повноважень (тобто певної групи органів державної влади) на суспільні відносини і процеси з метою їх упорядкування, координації та спрямування шляхом різного роду виконавчих і розпорядчих дій на виконання законів та інших правових актів держави та щодо практичної реалізації функцій та завдань держави у цілому» [16, с.30-31];

Опрацювання представлених підходів до визначення поняття «державне управління» дало можливість здійснити таке їх узагальнення (рис. 1)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

виконавчо-розпорядча діяльність органів державної виконавчої влади	самостійний вид державної діяльності, що має організуючий, виконавчо-розпорядчий, підзаконний характер	самостійний вид державної діяльності, що має підзаконний, виконавчо-розпорядчий характер органів	виконавча і розпорядча діяльність органів державної влади
особливий та самостійний різно-вид діяльності держави	виконавча діяльність держави, що здійснюється органами державного управління чи виконавчим апаратом	владна організуюча діяльність виконавчо-розпорядчих органів державного управління	діяльність всіх державних органів з врегулювання суспільних відносин
специфічна діяльність держави, що дістає вияв у функціонуванні її органів	практичний, організуючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей	вид діяльності держави, здійснення управлінського організуючого впливу	спосіб реалізації державною владою розпорядчо-дозвільних функцій
ключовий вид соціального управління	внутрішньоорганізаційна діяльність державних органів	спосіб функціонування і реалізації державної	вид соціального управління

Рис. 1. Багатовекторні трактування поняття “державне управління”

Слід зазначити, що попри різноманіття визначень, більшість авторів підтримує позицію щодо найхарактерніших ознак державного управління, до яких відносять [13]: його виконавчо-розпорядчий характер, підзаконність, масштабність та універсальність, ієрархічність, організуючий характер.

В контексті мети даної публікації наведено також надане вченими Ситніком Г.П. та Завгородньою С.П. визначення “державного управління економічною безпекою” під яким автори розуміють “цілеспрямовану діяльність суб’єктів забезпечення економічної безпеки, які здійснюють розробку й реалізацію владних, регулюючих, координуючих, контролюючих та нормативних державно-управлінських впливів на об’єкти економічної безпеки з метою прогнозування, своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізації загроз в економічній сфері життєдіяльності суспільства та держави» [17, С.89].

На підставі опрацювання наведених підходів, з урахуванням місця і ролі бюджетної безпеки, під якою автор розуміє стан фінансової захищеності сектору загального державного управління, що характеризується платоспроможністю та фінансовою стійкістю держави, як економічного суб’єкту, що надає можливість інституціональним одиницям вказаного сектору реалізовувати повноваження на виконання функцій держави максимально результативно та ефективно в умовах мінливого середовища, зовнішніх та внутрішніх загроз, пропонується поняття “державне управління бюджетною безпекою” розуміти як окремий напрям державного управління державною безпекою, в межах якого через сукупність органів державної влади та інших суб’єктів, діяльність яких повністю або

частково спрямована на досягнення, підтримку, розвиток та захист бюджетної безпеки країни, здійснюється цілеспрямований керуючий вплив держави за для забезпечення функціонування та розвитку всіх її функціональних сфер. Такий підхід забезпечує коректне трактування поняття “державного управління бюджетною безпекою” як в межах науки про державне управління, так і державну безпеку в цілому та економічну, фінансову, бюджетну безпеку зокрема, а також акцентування на виключній ланцюгово-забезпечувальній ролі бюджетної безпеки серед інших видів державної безпеки.

Питання функцій та завдань державного управління бюджетною безпекою, також пропонується розпочати з розгляду функціонального апарату державного управління загалом. Зауважимо, що під функціями державного управління розуміють “специфічний за предметом, змістом і засобом забезпечення цілісний управлінський вплив держави» [17, с.212].

Найбільш повне дослідження цього питання здійснив Булокур Є.І., який узагальнив існуючі підходи до їх визначення і виокремив наступні з функції державного управління: державне планування, державне регулювання, державний контроль, управління [16, с.2]. Автори Енциклопедії державного управління в межах функції державного управління виокремлюють: загальні (планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль) та спеціальні (їх вид і зміст обумовлюється відповідною сферою, на яку справляється державно-управлінський вплив). Щодо загальних функцій, то вони не набули значної зміни з часів Анрі Файоля, видатного практика та науковця в галузі управління, який ще 100 років тому запропонував такий їх склад: планування, організація, керівне розпорядження, координаційне погодження та контроль.

В контексті означеної проблеми варто навести точку зору фахівців з державного управління економічною безпекою, які щодо останнього виокремлювали такі функції: інформаційну, попереджувальну, практичну, прогностичну, регулюючу, захисну, контрольну [20, с.57-59; 21, с.238].

Для формування спеціальних функцій державного управління бюджетною безпекою розглянемо власне функціональний апарат бюджетної безпеки. Так, ідентифікація місця бюджетної безпеки в сучасному світі має відбуватись за такими сегментами:

- елемент забезпечення функціонування та існування інституту суверенної держави;
- складова багатоелементної системи державної безпеки;
- об’єкт державного управління;
- інструмент управління державними фінансами, у тому числі бюджетною системою та бюджетним процесом;

- засіб контролю за станом платоспроможності та фінансової стійкості держави в частині бюджетних ресурсів і коштів;
- фактор економічного розвитку країни та суб'єктів господарювання;
- детермінанта соціальної захищеності громадян країни;
- інформаційне джерел суспільства з приводу доречних даних про стан використання коштів його індивідів – учасників поповнення дохідної частини бюджетів;
- вид професійної діяльності;
- освітньо-наукове спрямування;

На підставі синтезу за змістовною позицію представлених позицій пропонується така сукупність функцій бюджетної безпеки та відповідних завдань (таблиця 1).

Таблиця 1

Сукупність функцій бюджетної безпеки та відповідних завдань

Функція	Завдання
інституційна	забезпечення існування інституту держави та реалізації всіх її функцій (у тому числі і щодо державної безпеки) та функціонування інституцій сектору загального державного управління
управлінська	формування показників для прийняття рішень в сфері державного управління: системою державних фінансів (у тому числі бюджетною системою і процесом); державною безпекою (у тому числі економічною (фінансовою (бюджетною безпекою))
захисна	захист прав громадян України, як учасників бюджетного процесу (перед усім через систему оподаткування), в контексті ефективного використання фінансових ресурсів країни, в поповненні яких вони приймають безпосередню участь
контрольно-індикативна	вимірювання, оцінка та перевірка рівня платоспроможності та фінансової стійкості держави в межах системи державних фінансів
економічна	сприяння формуванню інвестиційної привабливості та конкурентоздатності економіки країни та розвитку економічних суб'єктів
соціальна	сприяння забезпеченню громадян якісними державними послугами
інформаційна	забезпечення суспільства в межах реалізації принципу публічно щодо державного управління відповідною достовірною та вірогідною інформацією щодо бюджетної безпеки країни
діяльнісна	розвиток професійного напрямку в сфері бюджетної, фінансової, економічної та державної безпеки
науково-пізнавальна	розбудова науки про бюджетну безпеку

На підставі наведених позицій, пропонується в основу функціонального апарату державного управління покласти дві групи функцій, при цьому у складі загальних виокремити базові (планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль) та специфічних (що мають специфічний вплив всеохоплюючого змісту), а також спеціальні (рис.1).

Рис.2. Схема групування функцій державного управління бюджетною безпекою

До специфічних функцій державного управління пропонується віднести наступні функції: інституційну, моніторингу, прогностичну, захисну, превентивну, регулюючу, проліфікаційну, діяльнісну, науково-пізнавальну. Їх реалізація на практиці дозволить надати чіткого прикладного векторного спрямування механізмам державного управління бюджетною безпекою.

Висновки. Проведена початкова концептуалізація державного управління бюджетною безпекою призвела до формування визначення власне поняття останнього, під яким автор пропонує розуміти окремий напрям державного управління державною безпекою, в межах якого через сукупність органів державної влади та інших суб'єктів, діяльність яких повністю або частково спрямована на досягнення, підтримку, розвиток та захист бюджетної безпеки країни, здійснюється цілеспрямований керуючий вплив держави за для забезпечення функціонування та розвитку всіх її функціональних сфер. Авторський підхід дозволяє коректно трактувати власне поняття “державного управління бюджетною безпекою” як в межах науки про державне управління, так і державну безпеку в цілому та економічну, фінансову, бюджетну безпеку зокрема, а також акцентування на виключній ланцюгово-забезпечувальній ролі бюджетної безпеки серед інших видів державної безпеки. На формування функціонального апарату державного управління бюджетною безпекою запропоновано розподіл функцій на загальні (базові та специфічні) та спеціальні, при цьому у складі базових виокремити загальноприйняті функції управління загалом (планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль), а в межах специфічних виділити наступні: інституційну, моніторингу, прогностичну, захисну, превентивну, регулюючу, проліфікаційну, діяльнісну, науково-пізнавальну. Реалізація на практиці запропонованого функціонального апарату дозволить надати чіткого прикладного векторного спрямування майбутнім механізмам державного управління бюджетною безпекою. Для набуття ним більшого цілепокладання подальших наукових дослідів потребують спеціальні функції та відповідні всім перерахованим функціям завдання.

Література:

1. Советское административное право: учебник / [под ред. П. Т. Василенкова]. – М. : Юрид. Лит., 1990. – 576 с.
2. Атаманчук В. Г. Теория государственного управления : [курс лекций] / В.Г. Атаманчук– М. : Юридическая литература, 1997. – 400 с.
3. Державне управління в Україні: навчальний посібник / [за заг. ред. В. Б.Авер'янова]. – К. : Вид-во ТОВ «СОМІ», 1999. – 265 с.
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України : [підручник] / В.К. Колпаков– К. : Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.
5. Административное право : [учебник / под ред. Ю.М. Козлова, Л.Л. Попова]. – М. : Юрист, 1999. – 728 с.
6. Адміністративне право України : [підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова]. – Одеса : Юридична література, 2003. – 896 с.
7. Пилипишин В.П. Поняття та основні риси державного управління / В.П. Пилипишин // Юридична наука і практика. – 2011. – № 2. – С. 10-14.
8. Козлов Ю. М. Советское административное право / Ю.М. Козлов. – М. : «Знание», 1984. – 208 с.
9. Советское административное право / [под ред. С. С. Студеникина]. – М. : Госюриздат, 1958. – 300 с.
10. Юсупов В.А. Научные основы государственного управления в СССР / В.А. Юсупов, Н.А. Волков. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1972. – 98 с.
11. Пикулькин А.В. Система государственного управления / А.В. Пикулькин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 399 с.
12. Адміністративне право України / [за ред. Ю. П. Битяка]. – Х. : Право, 2001. – 528 с.
13. Оксентюк С.О. Поняття державного управління / С.О. Оксентюк // Актуальні задачі сучасних технологій: матеріали VII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів (м. Тернопіль, 28-29 листопада 2018 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/27672/2/VII_AZST_2018v3_Oksentyuk_S_O-Conceptofpublicadministration_213.pdf
14. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.
15. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
16. Білокур Є.І. Функції державного управління: поняття, особливості, правове регулювання : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Є.І. Білокур. – О., 2015. – 194 с.
17. Ситник Г.П. Системний аналіз понятійно-категоріального апарату дослідження державного управління економічною безпекою / Г.П. Ситник, С.П. Завгородня // Державне управління: теорія та практика. – 2013. – № 2. – С. 82-89.
18. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / Відп. ред. Н.Р. Нижник; Кол. авт.: В.Б.Авер'янов, І.А.Грицяк, С.Д.Дубенко та ін. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 448 с.
19. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; наук.- ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. Т. 2: Методологія державного управління / наук.- ред. колегія: Ю.П. Сурмін (співголова),

П.І. Надолішній (співголова) та ін. – 2011. – 692 с.

20. Гбур З.В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика: монографія / З.В. Гбур. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня "Рута"», 2018. – 408 с.

21. Ревак І.О. Механізм забезпечення фінансової безпеки України: теоретичний аспект / І.О. Ревак // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Серія економічна. – 2009. – Вип. 2. – С. 238.

22. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / [за заг. ред. В. Б. Авер'янова]. – К. : Факт, 2003. – 384 с.

References:

1. Vasilenkova, P.T. (1990). *Sovetskoe administrativnoe pravo [Soviet administrative law]*. Moscow: Jurid. Lit. [in Russian]
2. Atamanchuk, V. G. (1997). *Teorija gosudarstvennogo upravlenija [Government theory]*. Moscow: Juridicheskaja literatura [in Russian].
3. Aver'janov, V.B. (1999). *Derzhavne upravlinnja v Ukrai'ni [Public administration in Ukraine]*, Kyiv: Vyd-vo TOV «SOMY» [in Ukrainian].
4. Kolpakov, V.K. (1999). *Administrativne pravo Ukrai'ny [Administrative law of Ukraine]*. Kyiv: Jurinkom Inter, [in Ukrainian].
5. Kozlova, Ju.M. & Popova, L.L. (1999). *Administrativnoe pravo [Administrative law]*. Moscow: Jurist [in Russian].
6. Kivalova, S.V. (2003). *Administrativne pravo Ukrai'ny [Administrative law of Ukraine]*. Odesa : Jurydychna literatura [in Ukrainian].
7. Pylypyshyn, V.P. (2011). "Ponjattja ta osnovni rysy derzhavnogo upravlinnja" [The concept and main features of public administration]. *Jurydychna nauka i praktyka – Legal science and practice*, 2, 10-14 [in Ukrainian].
8. Kozlov, Ju.M. (1984). *Sovetskoe administrativnoe pravo [Soviet administrative law]*. Moscow: «Znanie» [in Russian].
9. Studenikina, S.S. (1958). *Sovetskoe administrativnoe pravo [Soviet administrative law]*. Moscow: Gosjurizdat [in Russian].
10. Jusupov, V.A. & Volkov, N.A. (1972). *Nauchnye osnovy gosudarstvennogo upravlenija v SSSR [Scientific foundations of public administration in the USSR]*. Kazan' : Izd-vo Kazanskogo un-ta [in Russian].
11. Pikul'kin, A.V. (2001). *Sistema gosudarstvennogo upravlenija [Public administration system]*. M: JuNITI-DANA [in Russian].
12. Bytjak, Ju.P. (2001). *Administrativne pravo Ukrai'ny [Administrative law of Ukraine]*. Harkiv: Pravo [in Ukrainian].
13. Oksentjuk, C.O. (2018). "Ponjattja derzhavnogo upravlinnja" [The concept of public administration]. *Aktual'ni zadachi suchasnyh tehnologij: materialy VII Mizhnarodnoi' naukovy-tehnichnoi' konferencii' molodyh uchenyh ta studentiv (m. Ternopil', 28-29 lystopada 2018 r.) – Actual tasks of modern technologies: materials of the VII International scientific and technical conference of young scientists and students (Ternopil, November 28-29, 2018)* Retrieved from: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/27672/2/VII_AZST_2018v3_Oksentyuk_S_O-Conceptofpublicadministration_213.pdf [in Ukrainian].
14. Levenec', Ju., Shapoval, Ju. and other. (2011). *Politychna encyklopedija [Political encyclopedia]*. Kyiv: Parlaments'ke vydavnytvo [in Ukrainian].

15. Kovbasjuk, Ju.V., Vashhenko, K.O., Surmin, Ju.P. and other. (2012). *Derzhavne upravlinnja u 2 t. [Public administration in 2 volumes.]*, Kyiv, Dnipropetrovs'k : NADU, T. 1. [in Ukrainian].
16. Bilokur, Je.I. (2015). Funkcii' derzhavnogo upravlinnja: ponjattja, osoblyvosti, pravove reguljuvannja [Functions of public administration: concepts, features, legal regulation]. *Candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].
17. Sytnyk, G.P. and Zavgorodnja, S.P. (2013). "Systemnyj analiz ponjattjno-kategorial'nogo aparatu doslidzhennja derzhavnogo upravlinnja ekonomichnoju bezpekoju" [System analysis of the conceptual and categorical apparatus of research of state management of economic security]. *Derzhavne upravlinnja: teorija ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 2, 82-89. [in Ukrainian].
18. Aver'janov, V.B., Grycjak, I.A., Dubenko, S.D. and other. (1997). *Derzhavne upravlinnja v Ukrai'ni: centralizacija i decentralizacija [Public administration in Ukraine: centralization and decentralization]*. Kyiv: Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
19. Kovbasjuk, Ju.V., Surmin, Ju.P. & Nadolishnij, P.I. (2011). *Encyklopedija derzhavnogo upravlinnja: u 8 t. T. 2: Metodologija derzhavnogo upravlinnja [Encyclopedia of public administration: in 8 vols. Vol. 2: Methodology of public administration]*. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
20. Gbur, Z.V. (2018). *Derzhavne upravlinnja ekonomichnoju bezpekoju Ukrai'ny: teorija ta praktyka [State management of economic security of Ukraine: theory and practice]*, Kam'janec'-Podil's'kyj: TOV «Drukarnja "Ruta"» [in Ukrainian].
21. Revak, I.O. (2009). "Mehanizm zabezpechennja finansovoi' bezpeky Ukrai'ny: teoretychnyj aspekt" [The mechanism of financial security of Ukraine: theoretical aspect]. *Nauk. visn. L'viv. derzh. un-tu vnutr. sprav – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs*, 2, 238 [in Ukrainian].
22. Aver'janova, V.B. (2003). *Derzhavne upravlinnja: problemy administratyvno-pravovoi' teorii' ta praktyky [Public administration: problems of administrative-legal theory and practice]*. Kyiv: Fakt [in Ukrainian].